

Trendrapport Samenwerking gemeenten

27 november 2012

Auteurs: drs. George Postma MMC,
Marcel Benard MSc,
Sem Enzerink en
Reinhard den Toom

Een derde van de gemeenten is bezig met herindeling of ambtelijke fusie

Inleiding

De ambities van het nieuwe kabinet op het terrein van de bestuurlijke samenwerking hebben breed de aandacht getrokken. Er ligt een kabinetsambitie om tot 100.000+ - gemeenten komen. Bovendien, met de decentralisaties wordt het takenpakket verzaamd en verbreed terwijl de middelen geen gelijke tred houden (bezuinigen). Veel gemeenten kiezen voor samenwerking als oplossingsrichting.

De voorgaande kabinetten waren minder expliciet als het gaat om ambtelijke fusie of herindeling en waren vooral voorstander van herindeling "van onder op". In het oog springende en grootschalige operaties zoals ooit in Drenthe (1998), Overijssel (2001) en de Achterhoek (2005) zijn al wat langer niet aan de orde. Dat wil niet zeggen dat er niets gebeurt. De afgelopen jaren zijn er meerdere initiatieven en onderzoeken geweest naar herindeling. Maar ook SETA (Samen en toch apart) in de gemeenten Blaricum Eemnes en Laren (een innovatieve ambtelijke fusie), Ten Boer (uitbesteding) en andere varianten doken op als opties in het debat over de schaal van organiseren.

Allerlei soorten argumenten over bestuurlijke en ambtelijke schaal spelen een rol. Het gaat bijvoorbeeld om: efficiency, kwetsbaarheid, bestuurskracht, lokale democratie, identiteit, maatschappelijke of economische samenhang, verzorgingsgebied.

Vragen

In het licht van het kabinetsbeleid heeft Lysias willen onderzoeken hoe gemeenten er voor staan met samenwerking, ambtelijke fusie of herindeling. Hiertoe heeft Lysias een compact exploratief onderzoek opgezet dat focust op de bedrijfsvoeringskant en antwoord geeft op de volgende vragen:

1. Hoeveel gemeenten zijn "bezig met" *herindeling, ambtelijke fusie, shared service bedrijfsvoering, shared service onderdelen bedrijfsvoering* (oplossingsrichtingen)?
2. Betekent "bezig met" oplossingsrichtingen: *in overweging, besloten of in uitvoering*?
3. Zijn er gemeenten die in meer oplossingsrichtingen *tegelijk* betrokken zijn?
4. Wat is de *omvang* van die oplossingen op het gebied van bedrijfsvoering (in termen van inwonertal)?
5. Hoeveel *deelnemers* heeft een oplossing (aantal gemeenten dat deelneemt)?

6. Wat is de *correlatie* tussen de gemeentegrootte en het “ bezig zijn ” met de genoemde oplossingsrichtingen?
7. Welke oplossingsvarianten lijken *dominant* (per klasse gemeentegrootte)?

Onderzoeksaanpak

Om deze vragen te beantwoorden hebben wij de volgende methodiek gehanteerd:

- We hebben de websites van alle gemeenten doorzocht op “tekenen” van herindeling, samenwerking of shared service op het terrein van bedrijfsvoering.
- We hebben de websites van de samenwerkingsverbanden onderzocht om te bepalen om wat voor soort samenwerking (of voorbereiding van fusie/herindeling) het gaat.
- We hebben gebruik gemaakt van publicaties in Binnenlands Bestuur en de website van de VNG. Hier hebben we aanvullende en verdiepende informatie aangetroffen.

De gevonden resultaten zijn verwerkt in een database. Op basis van de aangetroffen informatie hebben we de samenwerkingen als volgt ingedeeld:

		A	B	C
	Fase	In overweging	Besloten	In uitvoering
1	Herindeling	1A	1B	1C
2	Volledige ambtelijke fusie	2A	2B	2C
3	Shared service volledige bedrijfsvoering	3A	3B	3C
4	Shared service onderdelen bedrijfsvoering	4A	4B	4C

Uitkomsten

Veel gemeenten zijn bezig met.....

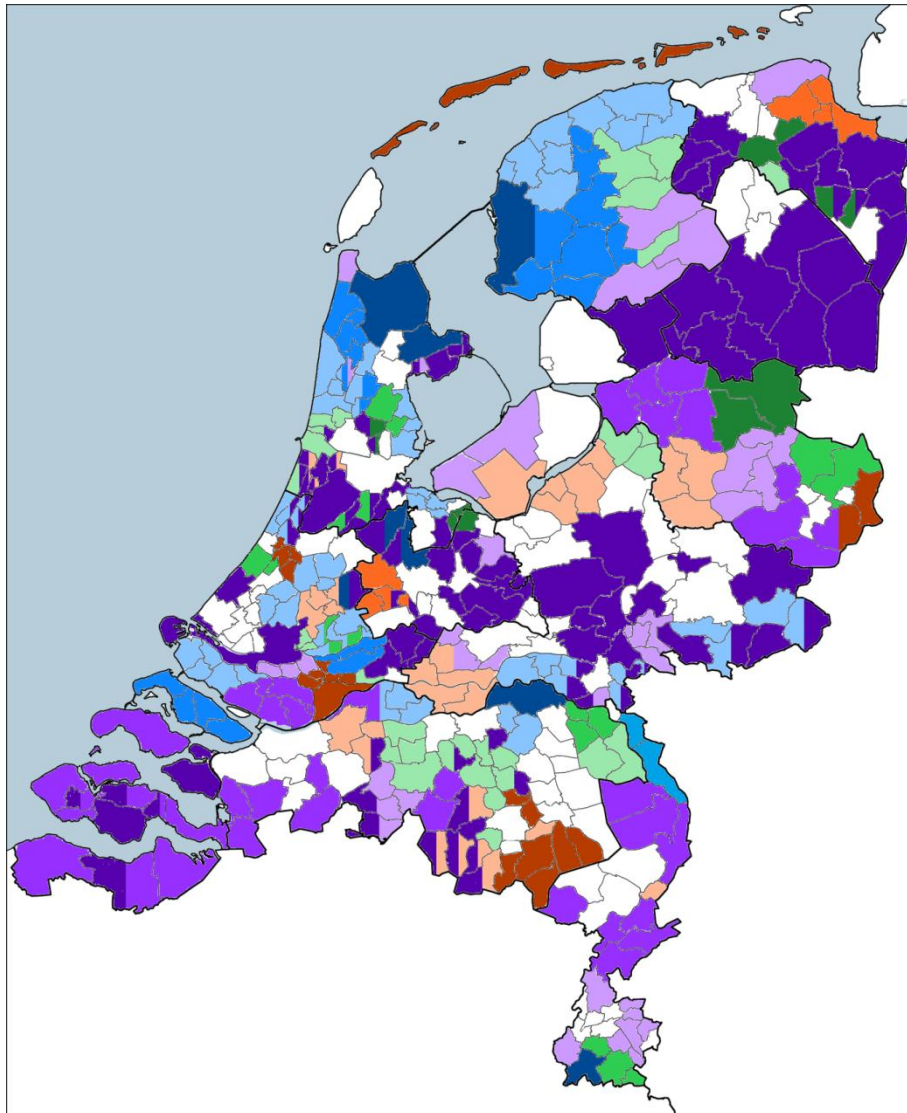
Nederland heeft op dit moment 415 gemeenten. Daarvan zijn er 335 op de één of andere manier bezig met een gezamenlijke oplossing rond bedrijfsvoering; dat is 81% van alle gemeenten.

De gemeenten kunnen als volgt worden verdeeld over fase en soort verband:

	Aantal deelnemers in verbanden	A	B	C			
	Fase	In overweging	Besloten	In uitvoering	Totaal	Meerdere verbanden	Totaal
1	Herindeling	45	14	4	63	26	89
2	Volledige ambtelijke fusie	23	12	7	42	41	246
3	Shared service volledige bedrijfsvoering	19	5	22	46		
4	Shared service onderdelen bedrijfsvoering	23	31	63	117		
	Totaal:	110	62	96	268	67	335
		27%	15%	23%	65%	16%	81%
							415

De verbanden kunnen als volgt worden verdeeld over fase en soort verband:

	Verbanden	A	B	C	
	Fase	In overweging	Besloten	In uitvoering	Totaal:
1	Herindeling	20	9	8	37
2	Volledige ambtelijke fusie	12	8	5	25
3	Shared service volledige bedrijfsvoering	10	3	7	20
4	Shared service onderdelen bedrijfsvoering	9	12	30	51
	Totaal:	51	32	50	133

	In overweging	Besloten	In uitvoering
Herindeling	1A	1B	1C
Volledige ambtelijke fusie	2A	2B	2C
Shared service volledige bedrijfsvoering	3A	3B	3C
Shared service onderdelen bedrijfsvoering	4A	4B	4C

Bezig met betekent.....

Uit de tabellen hiervoor komt naar voren ongeveer 83 (62%) verbanden voor bedrijfsvoering nog in een pril stadium verkeren (nog in overweging of al besloten maar nog niet in uitvoering). Dit duidt erop dat samenwerking de laatste tijd een hoge vlucht heeft genomen.

Meer dan een verband

Van de gemeenten die werken aan een gezamenlijke oplossing voor bedrijfsvoering zijn er 67 gemeenten die ook nog eens in meerdere verbanden betrokken zijn. Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat ze recent zijn heringedeeld en dat ze nu deelnemen in een inkoopcombinatie én zich bevinden in een volgende stap van schaalvergroting¹.

¹ Zie voorbeeld Bodegraven-Reeuwijk

Er wordt op grote schaal gedacht, maar 100.000 is wel erg veel

De samenwerkingsverbanden waarin nu gewerkt wordt, blijken kleiner dan de grens van 100.000 inwoners die het kabinet als toekomstperspectief schetst. Iets meer dan de helft van de samenwerkingsverbanden is kleiner dan 80.000 inwoners; de grens van 100.000 inwoners wordt door 35% van de samenwerkingsverbanden gehaald (46 van de 133).

Opvallend in deze tabel is dat 89 (21%) gemeenten bezig zijn met herindeling. Het gaat daarbij om 37 herindelingsituaties met een gemiddelde omvang van ongeveer 74.000 inwoners. De 20 herindelingen die nog in overweging zijn, zijn zelfs iets groter: gemiddeld bijna 86.000 inwoners. De ambities van de gemeenten wijken daarmee kennelijk niet eens zoveel af van het kabinetsbeleid (14%).

Indien we kijken naar herindelingen en volledige ambtelijke fusies dan is de constatering dat daar ongeveer 143 (34%) gemeenten mee bezig zijn. Het gaat in totaal om 62 verbanden met een gemiddelde omvang van ongeveer 75.000 inwoners.

Als het om shared services gaat wordt groter gedacht en de gemiddelde omvang van de samenwerking is ongeveer 121.000 inwoners². Er zijn echter zeker 31 verbanden die kleiner zijn dan 50.000 inwoners (het gemiddelde voor die 31 is ongeveer 39.000 inwoners).

Met hoeveel deelnemers wordt samengewerkt....

De meeste gemeenten doen bij voorkeur met z'n tweeën zaken. Hoe meer partners in een samenwerkingsverband, hoe minder voorbeelden ervan te vinden zijn. Het maximale aantal is zes.

Aantal partners in het verband	aantal verbanden
2	46
3	41
4	18
5	12
6	6

Kennelijk klopt het dat in samenwerking lastiger wordt naarmate meer partners deelnemen. Overigens zijn succesvolle voorbeelden van nog grotere samenwerkingsverbanden zoals GovUnited en de inkoopcombinatie in MiddenHolland.

Hoe kleiner, hoe meer geneigd tot samenwerking....

Het lijkt inderdaad dat hoe kleiner de gemeenten, hoe meer er wordt samengewerkt op het gebied van bedrijfsvoering. Al hoewel de verschillen niet heel groot zijn.

Gemeentecategorie	aantal gemeenten in deze categorie	Gemeenten dat daarvan deelneemt in een verband	% per categorie
Tot 20.000:	152	132	87%
Van 20.001 tot 40.000	152	121	80%
Van 40.001 tot 80.000	72	54	75%
Van 80.001 tot 160.000	29	23	79%
Boven 160.000	10	5	50%
	415	335	81%

Zijn er dominante oplossingen....

Samenwerken in shared services voor losse onderdelen lijkt toch wel de oplossing waarnaar het meest wordt gegrepen. Vooral vanaf een gemeentegrootte van 20.000 inwoners is dit aan de orde. Voor gemeenten tot 20.000 inwoners zijn de ambtelijke fusie en de herindeling kennelijk van belang (39+17).

² De samenwerking tussen Rotterdam en Den Haag is buiten beschouwing gelaten

Categorieën:	1		2		3		4		totaal
Tot 20.000:	39	39%	17	17%	17	17%	27	27%	100
Van 20.001 tot 40.000	14	14%	16	16%	21	21%	50	50%	101
Van 40.001 tot 80.000	8	18%	7	16%	5	11%	24	55%	44
Van 80.001 tot 160.000	2	11%	0	0%	3	17%	13	72%	18
Boven 160.000	0	0%	2	40%	0	0%	3	60%	5
Totaal	63	24%	42	16%	46	17%	117	44%	268

Conclusie: een echte trend

Op basis van onze analyse is de conclusie gerechtvaardigd dat samenwerking tussen gemeenten op bedrijfsmatig vlak een echte trend is. Gemeenten zoeken elkaar op. Die ontwikkeling is pril: de ervaringen zijn nog beperkt. De vraag is wat dat betekent voor de komende periode. De decentralisaties die op gemeenten afkomen vragen veel aandacht en uitvoeringskracht. Het zal spannend zijn of gemeenten hun samenwerking op tijd op orde hebben om die grote beweging aan te kunnen.

Bijlage: Samenwerkingen per gemeente

Onderstaande tabel bevat de basisgegevens voor het onderzoek. Daarbij zijn samenwerkingen op beleidsinhoud buiten beschouwing gelaten: dergelijke samenwerkingen zijn er vanouds en wij waren geïnteresseerd in de bedrijfsmatige kant. Voor de inventarisatie is gebruik gemaakt van publiek toegankelijke (nieuws)bronnen. Sluitingsdatum van de dataverzameling was medio november 2012.

Nieuwe ontwikkelingen? Graag uw reactie.

De ontwikkelingen gaan snel in dit dossier. Bovendien is het van buiten soms moeilijk te taxeren in welke fase een ontwikkeling zit. Wanneer u van mening bent dat een van de onderstaande opgaven geen adequaat beeld (meer) geeft, nodigen we u van harte uit om dat door te geven via georgepostma@lysiasgroup.com of marcelbenard@lysiasgroup.com. U kunt ons ook altijd bellen op 033-4647070.

LYSIAS CONSULTING GROUP BV
Postbus 2037,
3800 CA AMERSFOORT
+31 33 464 7070
www.lysiasgroup.com

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Aa en Hunze	25738	4C	GovUnited gemeenten	
Aalburg	12749	1A	Aalburg, Werkendam en Woudrichem	
Aalsmeer	30364	2B, 4C en 4C	Aalsmeer en Amstelveen	GovUnited gemeenten
Aalten	27305	4C	Montferland, Oude IJsselstreek en Aalten	
Achtkarspelen	28091	2A	Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen	
Alblasserdam	19467	3C	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Albrandswaard	25003	4A	Albrandswaard, Barendrecht, Ridderkerk	
Alkmaar	94269	1A, 1B en 4A	Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijk, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer	Schermer, Alkmaar en Graft-De Rijk
Almelo	72757	4B	Enschede en Almelo	
Almere	193163	4A	Amersfoort, Almere, Lelystad	
Alphen aan den Rijn	72853	1A	Alphen aan den Rijn, Boskoop, Rijnwoude	
Alphen-Chaam	9525	4A en 4C	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Gilze en Rijen en Goirle	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Oosterhout, Woensdrecht, Zundert

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Ameland	3526	3C	Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland	
Amersfoort	148250	4A	Almere, Lelystad, Amersfoort	
Amstelveen	83363	2B en 4C	Aalsmeer en Amstelveen	Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel
Amsterdam	790110			
Apeldoorn	156961	4C	Ede en Apeldoorn	
Appingedam	12053	3B	Appingedam, Delfzijl en Loppersum	
Arnhem	149271	4C	Arnhem, Renkum, Rheden, Lingewaard en Overbetuwe	
Assen	67208			
Asten	16404	3C	Asten en Someren	
Baarle-Nassau	6722	4A en 4C	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Gilze en Rijen en Goirle	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Oosterhout, Woensdrecht, Zundert
Baarn	24352	4C	Baarn, De Bilt, Bunnik, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, RSD Kromme Rijn Heuvelrug	
Barendrecht	47053	4A	Albrandswaard, Barendrecht, Ridderkerk	
Barneveld	53521			
Bedum	10508			
Beek (L.)	16457			
Beemster	8719	2B	Beemster en Purmerend	
Beesel	13742	3A	In onderzoek	
Bellingwedde	9283	4C en 4C	Bellingwedde, Menterwolde, Pekela, Oldambt en Veendam	Bellingwedde, Vlagtwedde
Bergambacht	9908	1A en 2B	Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist	Bergambacht, Oudekerk en Nederlek
Bergeijk	18123	3A en 4C	Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden	
Bergen (L.)	13286	1A	Gennep, Bergen, Mook en Middelaar	
Bergen (NH.)	30682	1A	Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijp, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer	
Bergen op Zoom	66130	4B	Bergen op Zoom, Etten-Leur en Roosendaal	

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Berkelland	44911	4C	GovUnited gemeenten	
Bernheze	29802	1A	Bernheze en Maasdonk	
Bernisse	12426	1A	Bernisse en Spijkenisse	
Best	28696	2A	Veldhoven, Best	
Beuningen	25433	1A en 4C	West Maas en Waal, Druten, Beuningen en Wijchen	Beuningen, Heumen en Wijchen
Beverwijk	39844	2A en 4C	Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen	Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland
Binnenmaas	28962	4B	Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Oud-Beijerland en Strijen	
Bladel	19582	3A en 4C	Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden	
Blaricum	9038	2C	Blaricum, Eemnes en Laren	
Bloemendaal	22056	3A en 4C	Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede	Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Zandvoort
Boarnsterhim	19380	1B	Boarnsterhim, Leeuwarden, Súdwest Fryslân, Heerenveen en Skarsterlân	
Bodegraven-Reeuwijk	32834	1C, 3A en 4C	Bodegraven en Reeuwijk	Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas
Boekel	9967			
Borger-Odoorn	25859	4C	Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen	
Borne	21586			
Borsele	22676	4C	Borsele, Goes, Kapelle en Tholen	
Boskoop	15087	1A	Alphen aan den Rijn, Boskoop, Rijnwoude	
Boxmeer	28397	2A	Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill & Sint Hubert en Sint Anthonis	
Boxtel	30284	2A	Haaren, Vught, Sint Michielsgestel, Schijndel, Sint-Oedenrode en Boxtel	
Breda	176401			
Brielle	16072	1A	Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne	
Bronckhorst	37441			

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Brummen	21327			
Brunssum	29199	4C	Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld, Voerendaal	
Bunnik	14451	4C	Bunnik, Wijk bij Duurstede	Baarn, De Bilt, Bunnik, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, RSD Kromme Rijn Heuvelrug
Bunschoten	20200			
Buren	25949			
Bussum	32585	1A	Bussum, Muiden, Naarden en Weesp	
Capelle aan den IJssel	66122	2A	Capelle aan den IJssel en Krimpen aan den IJssel	
Castricum	34474	1A	Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijp, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer	
Coevorden	35881	4C	Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen	
Cranendonck	20432	3C	Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard	
Cromstrijen	12780	4B	Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Oud-Beijerland en Strijen	
Cuijk	24648	2B	Cuijk, Grave en Mill en St. Hubert	
Culemborg	27632	4A	Culemborg, Geldermalsen en Tiel	
Dalfsen	27432	4B	Dalfsen, Staphorst en Zwartewaterland	
Dantumadiel	19264	1A	Dongeradeel, Dantumadiel, Ferwerderadiel	
De Bilt	42079	4C	Baarn, De Bilt, Bunnik, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, RSD Kromme Rijn Heuvelrug	
De Marne	10428			
De Ronde Venen	42977	1C en 4C	Abcoude en De Ronde Venen	Leusden, De Ronde Venen, Bodegraven-Reeuwijk, IJsselstijn, Montfoort, Scherpenzeel, Stichtse Vecht, Vianen, Woudenberg
De Wolden	23753	4C	Meppel, De Wolden, Steenwijkerland, Hoogeveen, Westerveld en Midden-Drenthe	
Delft	98675			
Delfzijl	26305	3B	Appingedam, Delfzijl en Loppersum	
Den Helder	57065	4A	Hoorn, Den Helder en Alkmaar	
Deurne	31762			
Deventer	98672	3A	Deventer, Olst-Wijhe en Raalte	

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Diemen	24935	4C	Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel	
Dinkelland	26073	2B	Dinkelland en Tubbergen	
Dirksland	8476	1B	Dirksland, Goedereede, Middelharnis en Oostflakkee	
Doesburg	11598			
Doetinchem	56252	1A	Doetinchem en Oude IJsselstreek	
Dongen	25205	2A	Dongen en Tilburg	
Dongeradeel	24284	1A	Dongeradeel, Dantumadiel, Ferwerderadiel	
Dordrecht	118862	3C	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Drechterland	19300	4C	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn en Stede Broec	
Drimmelen	26664	3A	Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout	
Dronten	40470			
Druten	18193	1A	West Maas en Waal, Druten, Beuningen en Wijchen	
Duiven	25525	4A	Duiven, Westervoort, Rijnwaarden en Zevenaar	
Echt-Susteren	32165	4B	Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen	
Edam-Volendam	28700	1A	Edam-Volendam, Waterland en Zeevang	
Ede	108763	4C	Ede en Apeldoorn	
Eemnes	8824	2C	Blaricum, Eemnes en Laren	
Eemsmond	16235	4A	In onderzoek	
Eersel	18166	3A en 4C	Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden	
Eijsden-Margraten	24994	1C	Eijsden en Margraten	
Eindhoven	217225			
Elburg	22416	3A	Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Zeewolde	
Emmen	108838	4C	Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen	
Enkhuizen	18268	4C	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn en Stede Broec	
Enschede	158048	3C en 4B	Losser en Enschede	Enschede en Almelo
Epe	32519			
Ermelo	26127	3A	Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Zeewolde	
Etten-Leur	42048	4B	Bergen op Zoom, Etten-Leur en Roosendaal	

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Ferwerderadiel	8837	1A	Dongeradeel, Dantumadiel, Ferwerderadiel	
Franekeradeel	20512	1A	Het Bildt, Menameradiel, Leeuwarderadeel, Franekeradeel, Harlingen	
Gaasterlân-Sleat	10194	1B	Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Skarsterlân en deel Boonsterhim	
Geertruidenberg	21471	3A	Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout	
Geldermalsen	26334	3A en 4A	Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal en Culemborg, Geldermalsen en Tiel	Culemborg, Geldermalsen en Tiel
Geldrop-Mierlo	38671	3A	Nuene c.a. en Son en Breugel en Geldrop-Mierlo	
Gemert-Bakel	29041			
Gennep	17367	1A	Gennep, Bergen, Mook en Middelaar	
Giessenlanden	14508	4C	Giessenlanden, Leerdam en Zederik	
Gilze en Rijen	25589	4A	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Gilze en Rijen en Goirle	
Goedereede	11380	1B	Dirksland, Goedereede, Middelharnis en Oostflakkee	
Goes	36921	4B en 4C	Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal	Borsele, Goes, Kapelle en Tholen
Goirle	22805	4A	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Gilze en Rijen en Goirle	
Gorinchem	35083			
Gouda	71235	3A	Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas	
Graafstroom	9795	1B	Graafstroom, Liesveld en Nieuw-Lekkerland	
Graft-De Rijk	6436	1A en 1B	Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijk, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer	Schermer, Alkmaar en Graft-De Rijk
Grave	12799	2B	Cuijk, Grave en Mill en St. Hubert	
Groesbeek	18884	1A en 4A	Ubbergen, Groesbeek en Millingen aan de Rijn	Heumen, Mook en Middelaar, Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek
Groningen (gemeente)	193127	2C	Groningen en Ten Boer	
Grootevast	12275	4C	Grootevast, Leek, Marum, Zuidhorn	
Gulpen-Wittem	14479	2B	Gulpen-Wittem, Vaals, Valkenburg a/d Geul	
Haaksbergen	24419	4B	Hof van Twente en Haaksbergen	
Haaren	13621	2A en 4C	Haaren, Vught, Sint Michielsgestel, Schijndel, Sint-Oedenrode en Boxtel	Haaren, Sint-Oedenrode en Sint-Michielsgestel

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Haarlem	151818	4C	Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland	
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	5474	3A en 4C	Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede	Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Zandvoort
Haarlemmermeer	143943	4C	Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland	
Halderberge	29325			
Hardenberg	59430	2C	Ommen en Hardenberg	
Harderwijk	45429	3A	Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Zeewolde	
Hardinxveld-Giessendam	17654	2A	In onderzoek	
Haren	18457	2A	In onderzoek	
Harenkarspel	16194	1B	Harenkarspel, Schagen en Zijpe	
Harlingen	15844	1A	Het Bildt, Menameradiel, Leeuwarderadeel, Franekeradeel, Harlingen	
Hattem	11805	2A	Hattem, Heerde en Oldebroek	
Heemskerk	39268	2A	Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen	
Heemstede	26242	3A en 4C	Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Heemstede	Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Zandvoort
Heerde	18244	2A	Hattem, Heerde en Oldebroek	
Heerenveen	43514	1B en 2A	Boarnsterhim	Smallingerland en Heerenveen
Heerhugowaard	52483	1A	Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijk, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer	
Heerlen	89016	4C	Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld, Voerendaal	
Heeze-Leende	15352	3C	Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard	
Heiloo	22650	1A	Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijk, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer	
Hellendoorn	35796	4A	Hellendoorn, Wierden, Rijssen-Holten en Twenterand	
Hellevoetsluis	39442	1A	Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne	
Helmond	88801			

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Hendrik-Ido-Ambacht	28257	3C	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Hengelo (O.)	80939			
het Bildt	10798	1A	Het Bildt, Menameradiel, Leeuwarderadeel, Franekeradeel, Harlingen	
Heumen	16413	4A en 4C	Heumen, Mook en Middelaar, Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek	Beuningen, Heumen en Wijchen
Heusden	43112			
Hillegom	20831	1A en 4C	Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen	Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland
Hilvarenbeek	15047	4C	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Oosterhout, Woensdrecht, Zundert	
Hilversum	85537	4C	GovUnited gemeenten	
Hof van Twente	35599	4B	Hof van Twente en Haaksbergen	
Hollands Kroon	47703	1C		
Hoogeveen	54889	4C	Meppel, De Wolden, Steenwijkerland, Hoogeveen, Westerveld en Midden-Drenthe	
Hoogezand-Sappemeer	34778	4C	Slochteren en Hoogezand-Sappemeer	
Hoorn	71254	4A en 4C	Hoorn, Den Helder en Alkmaar	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn en Stede Broec
Horst aan de Maas	41917	4B	Venray, Horst aan de Maas	
Houten	48309			
Huizen	41574			
Hulst	27632	4B	Hulst, Sluis en Terneuzen	
IJsselstein	34271	3B en 4C	Montfoort en IJsselstein	Leusden, De Ronde Venen, Bodegraven-Reeuwijk, IJsselstijn, Montfoort, Scherpenzeel, Stichtse Vecht, Vianen, Woudenberg
Kaag en Braassem	25737			
Kampen	50705	4B	Kampen en Zwolle	
Kapelle	12398	4B en 4C	Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal	Borsele, Goes, Kapelle en Tholen
Katwijk	62476			
Kerkrade	47280			
Koggenland	22345			
Kollumerland en Nieuwkruisland	12906	1A	Dantumadiel, Dongeradeel, Kollumerland en Nieuwkruisland, (Ferwerderadiel)	

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Korendijk	10801	4B	Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Oud-Beijerland en Strijen	
Krimpen aan den IJssel	28692	2A	Capelle aan den IJssel en Krimpen aan den IJssel	
Laarbeek	21608			
Landerd	15066			
Landgraaf	38067	4C	Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld, Voerendaal	
Landsmeer	10334			
Langedijk	26991	1A	Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijk, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer	
Lansingerland	55265	1A	Lansingerland, Pijnacker-Nootdorp en Zoetermeer	
Laren (NH.)	11360	2C	Blaricum, Eemnes en Laren	
Leek	19467	4C	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn	
Leerdam	20664	4C	Giessenlanden, Leerdam en Zederik	
Leeuwarden	95321	1B en 1B	Leeuwarden en Leeuwarderadeel	Boarnsterhim en Leeuwarden
Leeuwarderadeel	10332	1A en 1B	Het Bildt, Menameradiel, Leeuwarderadeel, Franekeradeel, Harlingen	Leeuwarden en Leeuwarderadeel
Leiden	118748	3C	Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude	
Leiderdorp	26706	3C	Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude	
Leidschendam-Voorburg	72405			
Lelystad	75312	4A	Amersfoort, Almere, Lelystad	
Lemsterland	13564	1B	Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Skarsterlân en deel Boarnsterhim	
Leudal	36462			
Leusden	28905	4C	Leusden, De Ronde Venen, Bodegraven-Reeuwijk, IJsselstijn, Montfoort, Scherpenzeel, Stichtse Vecht, Vianen, Woudenberg	
Liesveld	9787	1B	Graafstroom, Liesveld en Nieuw-Lekkerland	
Lingewaal	10895	3A	Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal	
Lingewaard	45770	4C	Arnhem, Renkum, Rheden, Lingewaard en Overbetuwe	
Lisse	22511	1A en 4C	Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen	Lisse en Noordwijkerhout
Littenseradiel	10925	1A	In onderzoek	
Lochem	33263			

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Loon op Zand	23071	2A en 4C	Waalwijk en Loon op Zand	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Oosterhout, Woensdrecht, Zundert
Lopik	14050			
Loppersum	10366	3B	Appingedam, Delfzijl en Loppersum	
Losser	22673	3C	Losser en Enschede	
Maasdonk	11259	1A	Bernheze en Maasdonk	
Maasdriel	24022	3A	Maasdriel en Zaltbommel	
Maasgouw	24095	4B	Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen	
Maassluis	31849			
Maastricht	121050	4C	Sittard-Geleen, Maastricht	
Marum	10413	4C	Groetegast, Leek, Marum, Zuidhorn	
Medemblik	43117	1C	Wervershoof en Andijk	
Meerssen	19430			
Menameradiel	13773	1A	Het Bildt, Menameradiel, Leeuwarderadeel, Franekeradeel, Harlingen	
Menterwolde	12358	4C	Bellingwedde, Menterwolde, Pekela, Oldambt en Veendam	
Meppel	32573	4C	Meppel, De Wolden, Steenwijkerland, Hoogeveen, Westerveld en Midden-Drenthe	
Middelburg (Z.)	47768	4B en 4C	Schouwen-Duiveland, Veere, Vlissingen en Middelburg	GovUnited gemeenten
Middelharnis	18049	1B	Dirksland, Goedereede, Middelharnis en Oostflakkee	
Midden-Delfland	18225			
Midden-Drenthe	33558	4C	Meppel, De Wolden, Steenwijkerland, Hoogeveen, Westerveld en Midden-Drenthe	
Mill en Sint Hubert	10926	2B	Cuijk, Grave en Mill en St. Hubert	
Millingen aan de Rijn	5903	1A en 4A	Ubbergen, Groesbeek en Millingen aan de Rijn	Heumen, Mook en Middelaar, Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek
Moerdijk	36522			
Montferland	35043	4C	Montferland, Oude IJsselstreek en Aalten	
Montfoort	13601	3B en 4C	Montfoort en IJsselstein	Leusden, De Ronde Venen, Bodegraven-Reeuwijk, IJsselstijn, Montfoort, Scherpenzeel, Stichtse Vecht, Vianen, Woudenberg

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Mook en Middelaar	7874	1A en 4A	Genneep, Bergen, Mook en Middelaar	Heumen, Mook en Middelaar, Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek
Muiden	6466	1A	Bussum, Muiden, Naarden en Weesp	
Naarden	17163	1A	Bussum, Muiden, Naarden en Weesp	
Neder-Betuwe	22614			
Nederlek	13992	1A en 2B	Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist	Bergambacht, Oudekerk en Nederlek
Nederweert	16771			
Neerijnen	11930	3A	Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal	
Nieuwegein	60720			
Nieuwkoop	26974			
Nieuw-Lekkerland	9520	1B	Graafstroom, Liesveld en Nieuw-Lekkerland	
Nijkerk	40126			
Nijmegen	165182			
Noord-Beveland	7522	4B	Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal	
Noordenveld	30955			
Noordoostpolder	46342			
Noordwijk	25517	1A	Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen	
Noordwijkerhout	15648	1A en 4C	Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen	Lisse en Noordwijkerhout
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	22548	3C	Nuenen c.a. en Son en Breugel	
Nunspeet	26609	3A	Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Zeewolde	
Nuth	15644			
Oegstgeest	22788	3C	Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude	
Oirschot	17861	3A en 4C	Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden	
Oisterwijk	25775	4C	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Oosterhout, Woensdrecht, Zundert	
Oldambt	39095	4C	Bellingwedde, Menterwolde, Pekela, Oldambt en Veendam	
Oldebroek	22716	2A	Hattem, Heerde en Oldebroek	

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Oldenzaal	32176			
Olst-Wijhe	17659	3A	Deventer, Olst-Wijhe en Raalte	
Ommen	17380	2C	Ommen en Hardenberg	
Onderbanken	7966	4C	Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld, Voerendaal	
Oost Gelre	30005	1A	Oost Gelre en Winterswijk	
Oosterhout	54006	3A en 4C	Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oosterwijk, Oosterhout, Woensdrecht, Zundert
Oostflakkee	10407	1B	Dirksland, Goedereede, Middelharnis en Oostflakkee	
Ooststellingwerf	25858	4A	Ooststellingwerf, Opsterland en Weststellingwerf	
Oostzaan	9097	2C en 4C	Oostzaan en Wormerland	Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland
Opmeer	11393			
Opsterland	29952	4A	Ooststellingwerf, Opsterland en Weststellingwerf	
Oss	84639	1C	Oss en Lith	
Oud-Beijerland	23415	4B	Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Oud-Beijerland en Strijen	
Oude IJsselstreek	39839	1A en 4C	Doetinchem en Oude IJsselstreek	Montferland, Oude IJsselstreek en Aalten
Ouder-Amstel	13232	4C	Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel	
Ouderkerk	8049	1A en 2B	Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist	Bergambacht, Oudekerk en Nederlek
Oudewater	9850	3B	Oudewater en Woerden	
Overbetuwe	46269	4C	Arnhem, Renkum, Rheden, Lingewaard en Overbetuwe	
Papendrecht	32032	3C	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Peel en Maas	43271			
Pekela	12868	2C en 4C	Pekela en Veendam	Bellingwedde, Menterwolde, Pekela, Oldambt en Veendam
Pijnacker-Nootdorp	50103	1A	Pijnacker-Nootdorp en Zoetermeer	
Purmerend	79266	2B	Beemster en Purmerend	
Putten	23860			

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Raalte	36603	3A	Deventer, Olst-Wijhe en Raalte	
Reimerswaal	21704	4B	Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal	
Renkum	31630	4C en 4C	Arnhem, Renkum, Rheden, Lingewaard en Overbetuwe	GovUnited gemeenten
Renswoude	4822	4C	Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg	
Reusel-De Mierden	12654	3A en 4C	Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden	
Rheden	43612	4C en 4C	Arnhem, Renkum, Rheden, Lingewaard en Overbetuwe	GovUnited gemeenten
Rhenen	19064			
Ridderkerk	45208	4A	Albrandswaard, Barendrecht, Ridderkerk	
Rijnwaarden	11008	4A	Duiven, Westervoort, Rijnwaarden en Zevenaar	
Rijnwoude	18618	1A	Alphen aan den Rijn, Boskoop, Rijnwoude	
Rijssen-Holten	37561	4A	Hellendoorn, Wierden, Rijssen-Holten en Twenterand	
Rijswijk (ZH.)	46990			
Roerdalen	21092	4B	Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen	
Roermond	56165	4B	Venlo, Roermond, Weert	
Roosendaal	77426	4B	Bergen op Zoom, Etten-Leur en Roosendaal	
Rotterdam	616260	4C	s-Gravenhage (gemeente) en Rotterdam	
Rozendaal	1514			
Rucphen	22320			
Schagen	18653	1B	Harenkarspel, Schagen en Zijpe	
Schermer	5456	1A en 1B	Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijk, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer	Schermer, Alkmaar en Graft-De Rijk
Scherpenzeel	9354	4C en 4C	Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg	Leusden, De Ronde Venen, Bodegraven-Reeuwijk, IJsselstijn, Montfoort, Scherpenzeel, Stichtse Vecht, Vianen, Woudenberg
Schiedam	76244			
Schiermonnikoog	932	3C	Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland	
Schijndel	23016	2A	Haaren, Vught, Sint Michielsgestel, Schijndel, Sint-Oedenrode en Boxtel	
Schinnen	13202			

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Schoonhoven	11814	1A	Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist	
Schouwen-Duiveland	34151	4B	Schouwen-Duiveland, Veere, Vlissingen en Middelburg	
's-Gravenhage (gemeente)	502055	4C	s-Gravenhage (gemeente) en Rotterdam	
's-Hertogenbosch	141893			
Simpelveld	10914	4C	Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld, Voerendaal	
Sint Anthonis	11803	2A	Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill & Sint Hubert en Sint Anthonis	
Sint-Michielsgestel	28128	2A en 4C	Haaren, Vught, Sint Michielsgestel, Schijndel, Sint-Oedenrode en Boxtel	Haaren, Sint-Oedenrode en Sint-Michielsgestel
Sint-Oedenrode	17910	2A en 4C	Haaren, Vught, Sint Michielsgestel, Schijndel, Sint-Oedenrode en Boxtel	Haaren, Sint-Oedenrode en Sint-Michielsgestel
Sittard-Geleen	94535	4C	Sittard-Geleen, Maastricht	
Skarsterlân	27520	1B	Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Skarsterlân en deel Boomsterhim	
Sliedrecht	24232	3C	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Slochteren	15536	4C	Slochteren en Hoogezand-Sappemeer	
Sluis	23892	4B	Hulst, Sluis en Terneuzen	
Smallingerland	55456	2A	Smallingerland en Heerenveen	
Soest	45612	4C	Baarn, De Bilt, Bunnik, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, RSD Kromme Rijn Heuvelrug	
Someren	18580	3C	Asten en Someren	
Son en Breugel	15822	3C	Nuenen c.a. en Son en Breugel	
Spijkenisse	72171	1A	Bernisse en Spijkenisse	
Stadskanaal	32998			
Staphorst	16224	4B	Dalfsen, Staphorst en Zwartewaterland	
Stede Broec	21468	4C	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn en Stede Broec	
Steenbergen	23354			
Steenwijkerland	43402	4C en 4C	Meppel, De Wolden, Steenwijkerland, Hoogeveen, Westerveld en Midden-Drenthe	GovUnited gemeenten

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Stein (L.)	25623			
Stichtse Vecht	63315	1C en 4C	Breukelen, Loenen en Maarssen	Leusden, De Ronde Venen, Bodegraven-Reeuwijk, IJsselstijn, Montfoort, Scherpenzeel, Stichtse Vecht, Vianen, Woudenberg
Strijen	8848	4B	Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Oud-Beijerland en Strijen	
Súdwest Fryslân	82634	1B en 1C	Boarnsterhim en Súdwest Fryslân	Bolsward, Nijefurd, Sneek, Wûnseradiel en Wymbritseradiel
Ten Boer	7477	2C	Groningen en Ten Boer	
Terneuzen	54742	4B en 4C	Hulst, Sluis en Terneuzen	GovUnited gemeenten
Terschelling	4748	3C	Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland	
Texel	13668			
Teylingen	35686	1A en 4C	Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen	GovUnited gemeenten
Tholen	25540	4C	Borsele, Goes, Kapelle en Tholen	
Tiel	41527	4A	Culemborg, Geldermalsen en Tiel	
Tilburg	207580	2A	Dongen en Tilburg	
Tubbergen	21206	2B	Dinkelland en Tubbergen	
Twenterand	33929	4A	Hellendoorn, Wierden, Rijssen-Holten en Twenterand	
Tynaarlo	32393			
Tytsjerksteradiel	32164	2A	Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen	
Ubbergen	9387	1A en 4A	Ubbergen, Groesbeek en Millingen aan de Rijn	Heumen, Mook en Middelaar, Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek
Uden	40805	4C	GovUnited gemeenten	
Uitgeest	12897	2A	Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen	
Uithoorn	28307	4C en 4C	Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel	GovUnited gemeenten
Urk	18950			
Utrecht (gemeente)	316275			
Utrechtse Heuvelrug	48267	4C	Baarn, De Bilt, Bunnik, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, RSD Kromme Rijn Heuvelrug	
Vaals	9749	2B	Gulpen-Wittem, Vaals, Valkenburg a/d Geul	

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Valkenburg aan de Geul	16945	2B	Gulpen-Wittem, Vaals, Valkenburg a/d Geul	
Valkenswaard	30666	3C	Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard	
Veendam	27920	2C en 4C	Pekela en Veendam	Bellingwedde, Menterwolde, Pekela, Oldambt en Veendam
Veenendaal	62870			
Veere	21959	4B	Schouwen-Duiveland, Veere, Vlissingen en Middelburg	
Veghel	37553			
Veldhoven	43880	2A	Veldhoven en Best	
Velsen	67286	2A	Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen	
Venlo	100027	4B	Venlo, Roermond, Weert	
Venray	42959	4B	Venray, Horst aan de Maas	
Vianen	19670	4C	Leusden, De Ronde Venen, Bodegraven-Reeuwijk, IJsselstijn, Montfoort, Scherpenzeel, Stichtse Vecht, Vianen, Woudenberg	
Vlaardingen	71042			
Vlagtwedde	16260	4C	Bellingwedde, Vlagtwedde	
Vlieland	1105	3C	Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland	
Vlissingen	44502	4B	Schouwen-Duiveland, Veere, Vlissingen en Middelburg	
Vlist	9773	1A	Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist	
Voerendaal	12664	4C	Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld, Voerendaal	
Voorschoten	24310	2B	Voorschoten en Wassenaar	
Voorst	23719			
Vught	25789	2A	Haaren, Vught, Sint Michielsgestel, Schijndel, Sint-Oedenrode en Boxtel	
Waalre	16503			
Waalwijk	46422	2A	Waalwijk en Loon op Zand	
Waddinxveen	25280	3A	Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas	

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Wageningen	37049			
Wassenaar	25762	2B	Voorschoten en Wassenaar	
Waterland	17010	1A	Edam-Volendam, Waterland en Zeevang	
Weert	48668	4B	Venlo, Roermond, Weert	
Weesp	18022	1A	Bussum, Muiden, Naarden en Weesp	
Werkendam	26423	1A en 4C	Aalburg, Werkendam en Woudrichem	GovUnited gemeenten
West Maas en Waal	18325	1A	West Maas en Waal, Druten, Beuningen en Wijchen	
Westerveld	19198	4C en 4C	Meppel, De Wolden, Steenwijkerland, Hoogeveen, Westerveld en Midden-Drenthe	GovUnited gemeenten
Westervoort	15294	4A	Duiven, Westervoort, Rijnwaarden en Zevenaar	
Westland	101980			
Weststellingwerf	25780	4A	Ooststellingwerf, Opsterland en Weststellingwerf	
Westvoorne	13901	1A	Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne	
Wierden	23824	4A	Hellendoorn, Wierden, Rijssen-Holten en Twenterand	
Wijchen	40734	1A en 4C	West Maas en Waal, Druten, Beuningen en Wijchen	Beuningen, Heumen en Wijchen
Wijdmeren	23297			
Wijk bij Duurstede	23064	4C	Bunnik, Wijk bij Duurstede	Baarn, De Bilt, Bunnik, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, RSD Kromme Rijn Heuvelrug
Winsum	13987			
Winterswijk	28946	1A en 4C	Oost Gelre en Winterswijk	GovUnited gemeenten
Woensdrecht	21675	4C	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Oosterhout, Woensdrecht, Zundert	
Woerden	50052	3B	Oudewater en Woerden	
Wormerland	15781	2C en 4C	Oostzaan en Wormerland	Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland
Woudenberg	12034	4C en 4C	Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg	Leusden, De Ronde Venen, Bodegraven-Reeuwijk, IJsselstijn, Montfoort, Scherpenzeel, Stichtse Vecht, Vianen, Woudenberg
Woudrichem	14416	1A	Aalburg, Werkendam en Woudrichem	

Gemeente	Aantal inwoners	Type samenwerking	Met	2e
Zaanstad	148281			
Zaltbommel	26774	3A	Maasdriel en Zaltbommel	
Zandvoort	16651	2A en 4C	In onderzoek	Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Zandvoort
Zederik	13434	4C	Giessenlanden, Leerdam en Zederik	
Zeevang	6344	1A	Edam-Volendam, Waterland en Zeevang	
Zeewolde	21288	3A	Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Zeewolde	
Zeist	61233			
Zevenaar	32429	4A	Duiven, Westervoort, Rijnwaarden en Zevenaar	
Zijpe	11589	1B	Harenkarspel, Schagen en Zijpe	
Zoetermeer	122331	1A	Pijnacker-Nootdorp en Zoetermeer	
Zoeterwoude	8171	3C	Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude	
Zuidhorn	18681	4C	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn	
Zuidplas	40673	3A	Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas	
Zundert	21221	4C	Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Oosterhout, Woensdrecht, Zundert	
Zutphen	47144	4C	GovUnited gemeenten	
Zwartewaterland	22048	4B	Dalfsen, Staphorst en Zwartewaterland	
Zwijndrecht	44499	3C	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht	
Zwolle	121527	4B	Kampen en Zwolle	